

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z WIEDZY O SPOŁECZEŃSTWIE 4

Dział I: Ład międzynarodowy

Dopuszczający	definiuje	Uczeń definiuje pojęcia: stosunki międzynarodowe, ład międzynarodowy, prawo międzynarodowe, suwerenność, mocarstwo, globalizacja.
Dostateczny	opisuje	Uczeń opisuje cechy współczesnego ładu międzynarodowego, wymienia główne źródła prawa międzynarodowego oraz wskazuje na mapie najważniejsze mocarstwa globalne i regionalne.
Dobry	porównuje	Uczeń porównuje historyczne systemy ładu międzynarodowego (np. ład wiedeński, wersalski, jałtańsko-poczdamski) ze współczesnym ładem jedno lub wielobiegunowym.
Bardzo dobry	interpretuje	Uczeń interpretuje zjawisko globalizacji w kontekście suwerenności państw narodowych; posługuje się pojęciami: soft power, hard power, unilateralizm, multilateralizm, geopolityka, stratyfikacja, polaryzacja.
Celujący	analiza krytyczna	Uczeń krytycznie analizuje stabilność współczesnego ładu międzynarodowego w obliczu kryzysu instytucji międzynarodowych.

Dział II: Konflikty międzynarodowe

Dopuszczający	definiuje	Uczeń definiuje pojęcia: konflikt międzynarodowy, wojna, terroryzm, uchodźca, wojna hybrydowa, humanitaryzm.
Dostateczny	opisuje	Uczeń opisuje przyczyny i skutki wybranych konfliktów na świecie (np. na Bliskim Wschodzie, w Ukrainie), opisuje formy współczesnego terroryzmu oraz przebieg kryzysów migracyjnych i uchodźczych.
Dobry	porównuje	Uczeń porównuje konflikty o charakterze asymetrycznym z konfliktami symetrycznymi, a także różnice między konfliktami etnicznymi, religijnymi i ekonomicznymi.
Bardzo dobry	interpretuje	Uczeń interpretuje wpływ współczesnych konfliktów zbrojnych na gospodarkę światową i bezpieczeństwo energetyczne; posługuje się pojęciami: cyberwojna, proxy war (wojna zastępcza), proliferacja broni masowego rażenia.
Celujący	analiza krytyczna	Uczeń krytycznie analizuje skuteczność międzynarodowego prawa humanitarnego (np. Konwencji Genewskich) oraz działalności Trybunałów Sprawiedliwości w ściganiu zbrodni wojennych.

Dział III: Organizacje międzynarodowe

Dopuszczający	definiuje	Uczeń definiuje pojęcia: organizacja międzynarodowa (rządowa i pozarządowa), ONZ, NATO, organizacje międzynarodowe o charakterze ogólnym, rezolucja, prawo weto.
---------------	-----------	--

Dostateczny	opisuje	Uczeń opisuje strukturę i główne cele ONZ (Rada Bezpieczeństwa, Zgromadzenie Ogólne...) oraz zadania i strukturę NATO (w tym art. 5 Traktatu Waszyngtońskiego), wymienia przykłady NGO-sów.
Dobry	porównuje	Uczeń porównuje kompetencje i skuteczność działania ONZ oraz NATO w zakresie utrzymania pokoju i bezpieczeństwa na świecie.
Bardzo dobry	interpretuje	Uczeń interpretuje rolę organizacji pozarządowych w kształtowaniu opinii publicznej i pomocy humanitarnej; posługuje się pojęciami: legitymizacja międzynarodowa, arbitraż, klauzula najwyższego uprzywilejowania.
Celujący	analiza krytyczna	Uczeń krytycznie analizuje potrzebę reformy ONZ (w szczególności Rady Bezpieczeństwa i prawa weta) w kontekście paraliżu decyzyjnego wobec współczesnych wojen.

Dział IV: Integracja europejska

Dopuszczający	definiuje	Uczeń definiuje pojęcia: integracja, Unia Europejska, strefa Schengen, strefa euro, traktat, euroentuzjizm, eurosceptycyzm.
Dostateczny	opisuje	Uczeń opisuje etapy integracji europejskiej (od EWG do UE), wymienia i opisuje główne instytucje UE (Komisja Europejska, Parlament Europejski, Rada Europejska, Rada UE).
Dobry	porównuje	Uczeń porównuje koncepcje integracji europejskiej (federacyjną i konfederacyjną/Europy ojczyzn) oraz proces decyzyjny w instytucjach UE.
Bardzo dobry	interpretuje	Uczeń interpretuje zjawisko deficytu demokratycznego w UE oraz kryzysy integracyjne (np. Brexit); posługuje się pojęciami: zasada subsydiarności (pomocniczości), solidarności, proporcjonalności, suwerenność dzielona.
Celujący	analiza krytyczna	Uczeń krytycznie analizuje przyszłość projektu europejskiego (scenariusze rozwoju UE) oraz problem relacji między prawem krajowym a unijnym (zasada prymatu).

Dział V: Polska polityka zagraniczna

Dopuszczający	definiuje	Uczeń definiuje pojęcia: polityka zagraniczna, racja stanu, dyplomacja, ambasador, konsul, Polonia.
Dostateczny	opisuje	Uczeń opisuje główne kierunki i cele polskiej polityki zagranicznej po 1989 roku, opisuje rolę Prezydenta, Premiera i MSZ w kształtowaniu polityki zagranicznej RP.
Dobry	porównuje	Uczeń porównuje pozycję i zaangażowanie Polski w strukturach NATO oraz Unii Europejskiej, wskazując na korzyści i obowiązki z tego wynikające.

Bardzo dobry	interpretuje	Uczeń interpretuje realizację polskiej racji stanu w kontekście zmieniającej się sytuacji geopolitycznej w Europie Wschodniej; posługuje się pojęciami: partnerstwo strategiczne, dyplomacja publiczna, Giedroyciowa koncepcja polityki wschodniej.
Celujący	analiza krytyczna	Uczeń krytycznie analizuje alternatywne wektory polskiej polityki zagranicznej oraz skuteczność polskiej dyplomacji w formatach wielostronnych (np. Trójkąt Weimarski, Grupa Wyszehradzka, Trójmorze).